

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 309	Intern Journal nr 319/73 ØB	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering
Kommer fra ..arkiv Østlandske	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Rutilforekomster, Arendal, Kragerø				
Forfatter Færden, Johs.		Dato 09.05 1972	Bedrift Sydvaranger A/S	
Kommune Arendal Kragerø	Fylke Aust-Agder Telemark	Bergdistrikt Østlandske	1: 50 000 kartblad 17124 16122	1: 250 000 kartblad
Fagområde Geologi	Dokument type	Forekomster Landsverk Lofthaug Sørdalen Gjerde Åtangkjerret Digernes		
Råstofftype Malm/metall	Emneord Ti	Knaben Gjeitknollen Flaten		
Sammendrag De befarte rutilforekomstene er av to typer: 1) Rutil hovedsakelig som impregnasjon i lys (antagelig) albitt. Landsverk, Lofthaug og de kjente forekomstene Lindvikkollen og Rekevika er av denne typen. 2) Rikere årer og klumper av rutil i hornblendebergart i blant epidotisert (muligens hornblende-skapolitt) Disse er alle små og uten primær økonomisk interesse. Sørdalen, Gjerde, Knaben og Flaten. Prøver fra Landsverk og Lofthaug vil bli sendt til Kirkenes for anrikningsforsøk.				

By 300

8.8. 319/73, U.B. 116/73

A/S Sydvaranger.

Prospekteringsavdeling.

Nordraaks vei 2.

Tlf: 538976 - 120518

Lysaker, Norge.

INTERN RAPPORT.

1324

DATO: 9/5-1972.

RAPPORT NR:

KARTBLAD

Antall sider

— — — bilag

SAKSBEARBEIDER Johs. Færden

RAPPORT VEDRØRENDE:

RUTILFOREKOMSTER

ARENDAL - KRAGERØ

FORDELING

OSLO:

Hovedkontoret

KIRKENES:

Dir. U. Smith-Meyer

Sverre Høyer

ANDRE:

RESYMÉ:

Av 9 forekomster som ble befart kan 2 anbefales videre undersøkt under forbehold av at 3% rutilmalm er økonomisk interessant.

3 mutede forekomster fikk vi ikke befart.

Av totalt 12 mutede forekomster, kan vi la 7 falle i det fri.

KOMMENTAR:

Befaringer av rutilforekomster.
Kragerø- Arendalstriktet.

I tiden 24/4 til 28/4 og 3/5 til 5/5-1972 ble det funnet 8 av de 12 forekomstene som ble mutet 10/12-1971 og 3/1-1972. To av anvisningene er antagelig identiske, nemlig Gjeitknollen.

Hensikten med befaringene var å finne forekomstenes beliggenhet samt å se hvilke som kan være verd å undersøke nærmere.

24.- 28. april deltok Hollander og Færden.

3.- 5. mai deltok Sverdrup, Røsholt og Færden.

Landsverk. Koordinater: 207326. Kart 1712 IV. Forekomsten ligger i Sannidal, Kragerø kommune, ca. 15 km fra Kragerø med bilvei helt frem.

Forekomsten er undersøkt tidligere, sist under siste krig.

Det opptreer antagelig to linser. Den best undersøkte, sydlige, er ca. 70 m etter strøket med 30 m maksimal mektighet. Ved diamanthoring er malm påvist 40 m dyp. Til dette dyp er malm-mengden beregnet til 160.000 tonn med 3% TiO_2 i gjennomsnitt.

Prøveoppredning i 1945 ved Rekevik ved Kragerø ga et konsentrat med 95,60% TiO_2 , 3,67% Fe, 0,14% S og 0,02% P. Avgangen viste 0,18% TiO_2 . Det antas at noe Fe skriver seg fra kulemolle.

Den nordlige linsen er skilt fra den sydlige ved ca. 30 m mektig hornblendegneis. Linsen er ca. 100 m lang, mektighet og fortsettelse mot dypet er ukjent.

Rutil finnes her i en finkornet lys bergart, muligens albititt som bør undersøkes med henblikk på fremstilling av albittkonsentrat som biprodukt.

Lofthaug. Koordinater: 163277. Kart 1712 IV. Forekomstene ligger ca. 400 m SØ for Lofthaug gård. Avstand mellom Landsverk og Lofthaug er ca. 9 km.

Rutil forekommer antagelig i linseformede legemer, grunnmasse er muligens albititt.

Oversikt over utstrekning og mektigheter har vi ennå ikke.

Spor etter eldre røskegrøfter kan såvidt sees, men det foreligger ingen opptegnelser om resultatene. Forekomstmåten er meget lik Landsverk.

P.g.a. tildels tett kratt, bør detaljundersøkelser foretas om våren før løvsørett.

Sørdalen. Koordinater: 142240. Kart 1712 IV.

Forekomsten ligger tett ved og på østsiden av Fosselveen.

Rutil finnes i rike striper i hornblende som må opptre som sprekkefylling.

Det er skutt ut grop hvor gjenstående hornblende er opptil 15 cm tykk. Det utskutte materiale viser at hornblendeurtilgangen må ha vært tykkere. Sidebergart, hornblendegneis med store granater, omkranser forekomsten på en slik måte at det tydelig går frem at forekomsten er meget liten og uten verdi.

Gjerde. Koordinater: 186326. Kart 1712 IV.

Forekomsten ligger rett nord for veien til Farsjø st., nær ny parsell av E 18.

Det er utskutt en del gods som viser rikere striper og klumper rutil i en epidotførende, stenglig gneis. Selve det mineraliserte område er lite og forekomsten er uten økonomisk verdi.

Åtangkjærret. Koordinater: 203256. Kart 1712 IV.

Forekomsten ligger rett nord for Kammerfoss Bruk, et par hundre meter fra bilvei.

Det er undersøkt i to skjerp som viser epidotisert gabbro, lyse gneisbånd og pegmatittiske årer.

Åtangen skjerp ligger ca. 10 m over hovedveien. Det finnes

mørk og lys gneis. En skjæring har antagelig holdt en mindre pegmatitt-linse. Lenger øst er en del berghaller fra skjerp som nu er brønner. Magnetitt finnes på berghallen. Rutil fant vi ikke.

Forekomsten er uten verdi.

Digernes. Koordinater: 183267. Kart 1712 IV.

Bruddet ligger på østsiden av nordligste del av Kilsfjorden. Det har vært en pegmatittlinse av beskjedne dimensjoner. I omgivende gabbroid bergart finnes druserom.

Rutil ble ikke funnet.

Forekomsten er uten verdi.

Knaben. Koordinater: 043047. Kart 1612 II.

Forekomsten ligger ved Laget, rett opp for vei 411. Det er flere stollinnslag og det har tydeligvis vært en liten produksjon. Rutilmineraliseringen finnes ujevnt fordelt i epidotisert hornblendebergart. Bergarten opptrer uregelmessig i granitt og pegmatitt. Litt rutil kan sees i granitt nær grensen mot hornblende.

Det er såvidt store unimneraliserte partier i hornblendebergarten som også er begrenset, at selve forekomsten er uten verdi.

Gjeitknollen. Koordinater: 047047. Kart 1612 II.

Forekomsten ligger rett øst for Laget, ca. 1 km i luftlinje. En skogsvei fører til bruddet.

Bruddet viser nærmest tint med mørke gneislag imellom. Tintsonen er et par meter bred.

Rutil ble ikke funnet.

Forekomsten er uten interesse.

Flaten. Koordinater: 820009. Kart 1612 III.

Forekomsten ligger et par hundre meter fra veien til Flaten, 1,2 km i luftlinje NNØ for Flaten st.

Det synlige av forekomsten er 4 x 2 m og ca. 1 m dyp. Rutil finnes her meget rikt i lommer på inntil 1/4 m² og forekommer i epidotisert hornblendebergart. Omgivende bergart forøvrig er gneis.

Selv om forekomsten utvilsomt er meget rik, er den alt for liten til å være av primær interesse.

Sammenfatning.

De forekomstene vi har sett forekommer på to måter:

1. Rutil hovedsakelig som impregnasjon i lys (antagelig) albititt. Landsverk, Lofthaug og de kjente forekomstene Lindvikkollen og Rekevika er av denne typen.
2. Rikere årer og klumper av rutil i hornblendebergart, i blandt epidotisert, (muligens hornblende-skapolitt). Disse er alle små og uten primær økonomisk interesse. Sjørdalen, Gjerde, Knaben og Flaten.

Prøver fra Landsverk og Lofthaug vil bli sendt til Kirkenes for anrikningsforsøk.

Om man på grunnlag av antatte brytnings- og anrikningsomkostninger finner at 3% rutilmalm kan være av interesse, bør Landsverk og Lofthaug undersøkes detaljert.

Forekomster vi hittil ikke har sett, Sjøen, Mannsmyrdalene og Støen må da også i hvertfall befares.

Følgende anvisninger kan falle i det fri:

Gjerde	anvisning 1	mutet 10.12.71
Digernes	" 5	" 10.12.71
Sjørdalen	" 8	" 10.12.71
Åtangkjerret	" 9	" 10.12.71
Gjeitknollen	" 1	" 3. 1.72
Gjeitknollen	" 2	" 3. 1.72
Knaben	" 3	" 3. 1.72